

معرفی غریب الحدیث فی الکتب الأربعة

محمدحسن زبری قاینی^۱

▼ این مجموعه اثری است از گروه حدیث که جلد نخست آن در ۵۶۵ صفحه از سوی بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی در اردیبهشت ۱۳۹۱ نشر یافته است.

غریب الحدیث اصطلاحی است در حوزه دانش حدیث و مؤلفان کتب غریب الحدیث نوعاً لغت‌شناسان و حدیث‌شناسانی هستند که کلمات سخت‌فهم و دشوار را به لحاظ مفهومی توضیح می‌دهند. این نوع از کلمات را الفاظ خاص می‌نامند؛ چون از نظر معنایی برای همگان قابل فهم نیستند.

توجه به این نکته مهم در میان عالمان اسلامی موجب شد تا دانش غریب الحدیث شکل بگیرد و تألیفات متعددی در تاریخ حدیث‌شناسی به‌وجود آید و آثار ارزشمندی از اهل این فن برجای گذاشته شود؛ اما یک مسئله نباید فراموش شود که در بیشتر این‌گونه کتب در منابع اهل سنت به احادیث اهل بیت^{علیهم‌السلام} پرداخته نشده، یا بسیار کم‌رنگ مطرح شده است، حال آنکه طبق حدیث ثقلین، اهل بیت^{علیهم‌السلام} در کنار قرآن، وسیله هدایت امت هستند؛ گرچه قدرت‌های سیاسی در طول تاریخ نخواستند که این فرهنگ و اندیشه ترویج یابد.

۱. بنیاد پژوهشهای اسلامی - معاون گروه حدیث.

این کتاب بنا بر ضرورت یادشده و با بهره‌برداری از تجربه گذشتگان تدوین شده است و نویسندگان آن در تلاش بوده و هستند این نقیصه را جبران نمایند.

در ادامه، امتیازات این اثر فهرست‌وار یاد می‌شود:

۱- غریب الحدیث فی الکتب الأربعة پژوهشی جدید و ابتکاری در حدیث‌شناسی شیعی است.

۲- در این اثر از چهارده منبع مهم و معتبر لغوی برای شرح کلمات غریب احادیث استفاده شده است.

۳- در این مجموعه مشکل بی‌توجهی علمای اهل سنت به روایات اهل بیت \square و کلمات غریب احادیث آنان مرتفع گردیده است.

۴- در شرح کلمات غریب سعی بر آن بوده روایات (حتی الامکان) به صورت کامل آورده شود، و در صورت ضرورت تقطیع، انسجام جملات حفظ شده است.

۵- در نگارش کتاب از روش الفبایی بهره گرفته شده است.

۶- برای تسهیل در استفاده از متن احادیث، واژه‌هایی هم که در حدیث در ردیف الفبایی قرار نمی‌گرفته، به صورت مختصر توضیح داده شده است.

و نکته پایانی: در تهیه طرح و تدوین این اثر استادان و پژوهشگران متعددی مشارکت داشته‌اند: مرحوم استاد کاظم مدیر شانه‌چی، مرحوم محمدعلی فارابی، آقایان غلام‌حسین عباس‌پور، عبدالحسین بهبهانی، مرتضی چلوویی دارابی، استاد علی بصری، استاد محمدحسن ربّانی، استاد جعفر بیاتی، و حجّة الاسلام والمسلمین دکتر سید محمود مدنی. پژوهشگران فعلی گروه نیز که از ابتدای کار، طرح را همراهی نموده‌اند آقایان: عبدالحسین انصاری، زین‌العابدین خراسانی و محمدرضا سیبویه می‌باشند. ▲